

Zorgpakket voor chronisch en langdurig zieke leerlingen

(Bron: KSLeuven, zorgpakket 2013)

In de katholieke scholengemeenschap van Leuven (KSLeuven) werd een zorgplan uitgewerkt dat richtlijnen inhoudt voor de zorg voor zieke leerlingen. In elke school van de scholengemeenschap zal men proberen deze richtlijnen te volgen. Deze tekst kan inspirerend zijn voor andere scholengemeenschappen in Vlaanderen.

Inleiding:

In elke school komen we leerlingen tegen die langdurig ziek zijn. In elke school zijn er leerlingen waarvan we weten/niet weten dat ze te kampen hebben met een chronische ziekte. Behalve de maatregelen die de school zelf kan nemen, voorziet de regelgeving voor deze leerlingen in *Tijdelijk Onderwijs aan Huis (TOAH)*.

Maatregelen op het niveau van de regelgeving:

Leerlingen die lange tijd ziek zijn, hebben onder bepaalde voorwaarden recht op tijdelijk onderwijs aan huis. Dit kan gecombineerd worden met de aanpassing van het lesprogramma via de begeleidende klassenraad. De school van de leerling organiseert de lessen. De overheid draagt de kosten. Een school is verplicht om informatie over TOAH te geven aan de ouders:

- Door middel van het schoolreglement
- Door ouders van elke langdurig afwezige leerling door ziekte of ongeval te contacteren en te informeren indien de leerling er recht op heeft.

Er zijn twee formules:

- **Formule 1: langdurig zieke leerlingen**
Een leerling die door ziekte of ongeval een ononderbroken periode van *21 kalenderdagen* ziek/afwezig geweest is (ook vakantiedagen tellen mee), heeft elke week recht op *vier uur les aan huis*.
- **Formule 2: chronisch zieke leerlingen**
Een chronisch zieke leerling hoeft de wachttijd van 21 kalenderdagen niet te doorlopen. Voor *elke 9 halve dagen afwezigheid* heeft het recht op *vier uur les thuis*. Deze halve dagen hoeven niet aaneensluitend te zijn.

Er zijn een aantal voorwaarden en formaliteiten:

Algemeen:

- Voor leerlingen die op een *afstand* van minder dan 10 km van een gewone of 20 km van een buitengewone school verblijven, is TOAH een recht. Als de leerling verder woont, kan de school onderwijs aan huis geven als ze dat haalbaar vindt.
- Via het schoolreglement meldt de school dat ze het afstandscriterium hebben verruimd opdat de gelijke behandeling van alle leerlingen gewaarborgd wordt.
- De *thuischool* overlegt met de ouders, bepaalt welke vakken onderwezen worden en stelt leerkrachten aan die het onderwijs aan huis zullen geven.
- De overheid betaalt de lessen.

Specifiek voor formule 1: *langdurig zieken*

- De *ouders* moeten een *schriftelijke aanvraag* indienen bij de *directeur* (<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13647>, deze link gaat naar de omzendbrief. Het modelformulier voor de schriftelijke aanvraag gaat open als men op "bijlage 1" klikt), samen met een *medisch attest* van een *dokter*. Hierin verklaart de arts dat de leerling onmogelijk naar school kan, maar wel onderwijs mag krijgen. De begindatum van de ziekte en de vermoedelijke einddatum van de nood aan onderwijs aan huis worden hierop ingevuld.
- Als deze leerlingen binnen de 3 maanden na einddatum opnieuw afwezig zijn wegens ziekte, hebben ze onmiddellijk recht op tijdelijk onderwijs aan huis. De ouders dienen dan opnieuw een aanvraag in op school met medisch attest.

- Ook een leerling die wekelijks minder dan 5 halve dagen *aanwezig* is, behoudt nog steeds zijn recht op tijdelijk onderwijs aan huis.
- Bij een opname in een ziekenhuis met een ziekenhuisschool of op een kinderpsychiatrische dienst met onderwijsvoorzieningen is TOAH afhankelijk van de opnameduur:
  - Als de leerling een volledige week is opgenomen, vervalt het recht op onderwijs aan huis.
  - Als de leerling minder dan halftijds is opgenomen, dan blijft het recht op 4u TOAH behouden.
  - Als de leerling halftijds, maar niet voltijds opgenomen is, dan mag 4 u TOAH voortgezet worden. (Geen verplichting)

Specifiek voor formule 2: *chronisch zieken*

- De ouders moeten een *schriftelijke aanvraag* indienen bij de *directeur* (<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13647>, deze link gaat naar de omzendbrief. Het modelformulier voor de schriftelijke aanvraag zit in bijlage 3. Scholen kunnen echter opteren voor een andere aanvraagvorm waarbij weliswaar de gegevens dienen vermeld die ook op het model zijn voorzien. Indien opgenomen in het schoolreglement, mag die aanvraag ook elektronisch gebeuren. Bij controle moet de overheid wel kunnen vaststellen dat er effectief een aanvraag is geweest.), samen met een *medisch attest* van een *geneesheer-specialist*. Hierin verklaart de arts dat de leerling een chronische ziekte heeft. Als de leerling door ziekte onmogelijk naar school kan, mag het wel onderwijs aan huis krijgen. Het attest met de verklaring *chronisch ziek* moet maar één keer voor het lopende schooljaar afgeleverd worden.
- De opnamedagen in een ziekenhuis tellen mee als afwezige dagen.

Voor wie geldt de regeling niet?

- voorbereidende jaren op het Hoger Onderwijs ASO en KSO, Se-n-Se TSO
- HBO5 (verpleegkunde)

Maatregelen op schoolniveau:

- **Beleid**
De school ziet de zorg voor langdurig zieke en chronische zieke leerlingen als een logisch gevolg van het algemeen gevoerde zorgbeleid. De school zal zich ten volle inspannen om het leerproces voor deze leerlingen zo goed mogelijk te continueren en te faciliteren. Ze zal daartoe de wettelijke mogelijkheden (Tijdelijk Onderwijs aan Huis, flexibele leertrajecten, spreiding van het lesprogramma over twee schooljaren) en de eigen maatregelen inzetten.
Het schoolbestuur beslist over de verruiming van het afstandscriterium zodat alle leerlingen gelijkwaardig behandeld worden.
- **Communicatie via schoolreglement:**
De school engageert zich om via het schoolreglement en de website heldere informatie te geven over de maatregelen die ze neemt.
Zie bijlage 1: tekst schoolreglement.
- **Communicatie via website:**
De school communiceert via haar website:
  - De maatregelen op het niveau van de regelgeving
  - De vaak gestelde vragen ivm TOAH (bijlage 2, vraag 1-7)
- **Communicatie met de ouders:**
Om ouders te informeren over TOAH vooraleer ze het aanvragen, kan de folder over TOAH verduidelijking brengen. Deze folder kan gedownload worden op <http://www.ond.vlaanderen.be/toah/ouder/>.
Een personeelslid van de school treedt op als *contactpersoon*. Dit kan de directeur, een leerlingbegeleider, de klasleraar,... zijn. Dit wordt duidelijk intern gecommuniceerd zodat alle betrokken leerkrachten weten wie het aanspreekpunt is voor deze individuele leerling.

- Communicatie met het CLB: De school brengt de CLB-arts/anker op de hoogte van een langdurige of chronische ziekte van een leerling.

- Communicatie met de klassenraad:
  - De contactpersoon geeft relevante informatie in samenspraak met de leerling en de ouders aan de begeleidende klassenraad en bespreekt de verwachtingen van de ouders/leerling t.a.v. de school.
  - De CLB-arts/anker kan informatie geven over de beperkingen op vlak van het schools functioneren (na overleg met de leerling en zijn ouders).
  - Mogelijk zullen in de loop van het schooljaar concrete afspraken gemaakt moeten worden over de examenregeling. In dit geval zal het de begeleidende klassenraad zijn die eventueel een aangepaste examenregeling opstelt. Ook dit wordt best nauwkeurig genoteerd in het leerlingendossier en door de contactpersoon met de ouders/leerling besproken.

- Administratieve aandachtspunten voor de school:
  - Correcte registratie van de afwezigheden van de zieke leerlingen
Aandachtspunten:
    - Wanneer een zelfde medische behandeling verschillende afwezigheden tot gevolg heeft, volstaat één attest waarop de verschillende afwezigheden zo gedetailleerd mogelijk worden vermeld.
    - Wanneer een ziektebeeld dat verschillende afwezigheden tot gevolg heeft zonder dat een doktersconsultatie nodig is (vb. : kanker, nierdialyse,...), kan na samenspraak met de CLB-arts één medisch attest volstaan. Wanneer een afwezigheid om deze reden zich dan effectief voordoet, volstaat een attest van de betrokken personen
  - Melding aan het CLB van leerlingen die langdurig ziek of chronisch ziek zijn
  - Nadenken over een 'leerkrachten-reserve' voor TOAH
  - Correcte administratie van de gepresteerde uren
  - Correcte administratie van de verplaatsingskosten

- Verdere aandachtspunten voor de school:
  - Bijeenroepen van klassenraad
  - Coördinator voor de samenwerking met ZHS en andere externen
  - Begeleiden, sturen van de leerkrachten TOAH

Maatregelen op klasniveau:

Afhankelijk van de situatie zullen op het niveau van de klas afspraken worden gemaakt. Volgend lijstje wil hiertoe inspireren:

- (Discrete) communicatie met de klas over de zieke leerling na overleg met de leerling en de ouders.
- Rol van de klas, klasgenoten
- Betrokkenheid op de zieke leerling
- Bijdrage in de hulp
- Onderhouden contact tussen zieke leerling en klasgenoten
- Bijhouden van klasagenda, nota's van de lessen, kopieën die uitgedeeld worden

Maatregelen op niveau van de leerling:

Afhankelijk van de situatie zullen op het niveau van de leerling afspraken worden gemaakt. De contactpersoon bespreekt de nodige zorg met de ouders (eventueel de leerling zelf) en de behandelende arts en de CLB-arts/anker.

De contactpersoon is ook verantwoordelijk voor de opvolging en de gemaakte afspraken. Deze afspraken worden door de contactpersoon met de klassenraad besproken. De contactpersoon geeft de ouders/leerling feedback over de maatregelen van de begeleidende klassenraad.

Volgend lijstje wil hiertoe inspireren:

- Communicatie tussen alle betrokkenen (e-mail, telefoon, ...)
- Leerstofafbakening
- Afspraken rond vakken
- Taken: verplicht of niet
- Toetsen: welke verwachtingen en afspraken
- Aangepaste examenregeling en evaluatie
- Flexibele leerweg
- Spreiding van het lesprogramma
- Hulpmiddelen behalve TOAH, hulp van medeleerlingen,...:
  - gebruik van digitaal leerplatform (Smartschool, eloV, Blackboard,...)
  - gebruik van andere hulpmiddelen
- Concrete samenwerkingsafspraken met:
  - Ziekenhuisschool (www.ziekenhuisschool.be)
  - K-diensten
  - Bednet (www.bednet.be)
  - Vrijwilligersorganisaties

Bijlage 1: tekst schoolreglement

Wat is tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH)?

Als je door ziekte of ongeval tijdelijk minder dan de helft van de lessen op school kan volgen, heb je als regelmatige leerling recht op tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH). Dat betekent dat je elke week 4 uur thuis les krijgt. De klassenraad beslist, in overleg met je ouders, welke vakken je tijdens die uren krijgt. TOAH is gratis.

Je hebt recht op tijdelijk onderwijs aan huis als je aan deze voorwaarden voldoet:

- Je bent 21 volledige kalenderdagen ononderbroken afwezig geweest. Als je na een periode van TOAH binnen 3 maanden hervalt, valt deze voorwaarde weg. Als je chronisch ziek bent, heb je recht op TOAH nadat je een afwezigheid van 9 halve dagen hebt opgebouwd;
- Je verblijft op 10 km of minder van de school;
- Je ouders bezorgen een schriftelijke aanvraag bij de directeur samen met een medisch attest waaruit blijkt dat je onmogelijk naar school kan komen, maar wel les kan krijgen.

Als je aan deze voorwaarden voldoet, starten we met TOAH ten laatste in de lesweek die volgt op de week waarin we je aanvraag ontvingen en konden beoordelen.

De school zal zich inspannen om TOAH te realiseren.

(Enkel als de school – al dan niet voor elke studierichting – het afstandscriterium verruimt): Onze school heeft het afstandscriterium verruimd. Als je op minder dan [...] km van de school verblijft (én les volgt in één van de volgende studierichtingen [...]), heb je recht op TOAH.

De contactpersoon voor onze school is: _____ .

Bijlage 2: Tijdelijk Onderwijs aan Huis (TOAH): veel gestelde vragen

1. Wat geldt als *chronisch ziek*?

Een chronische ziekte wordt gedefinieerd als een ziekte die een continue of repetitieve behandeling van minstens 6 maanden noodzaakt.

2. Wie kan een geneeskundig attest schrijven voor een chronisch zieke leerling?

De geneesheer-specialist van de leerling schrijft het geneeskundig attest. Hierin verklaart de arts dat de leerling een chronische ziekte heeft. Als de leerling door ziekte onmogelijk naar school kan komen, kan de thuischool TOAH organiseren. Het attest met de verklaring chronisch ziek moet maar één keer voor het lopende schooljaar afgeleverd worden.

3. Mogen de TOAH- uren gespreid worden?

Ja. De thuischool kan in overleg met de ouders, rekening houden met mogelijke beperkingen die werden opgelegd door de behandelende arts, de 4 lessen vrij plannen.

4. Geldt het recht op TOAH ook in een lesweek met een officiële feestdag of pedagogische studiedag?

Ja. De school zal in dit geval een praktische regeling treffen met de leerkracht en de ouders.

5. Geldt het recht op TOAH ook indien een niet-chronisch zieke leerling gehospitaliseerd is?

Bij een opname in een ziekenhuis met een **ziekenhuisschool** of op een kinderpsychiatrische dienst met onderwijsvoorzieningen is TOAH afhankelijk van de opnameduur:

- Als de leerling een volledige week is opgenomen, vervalt het recht op onderwijs aan huis.
- Als de leerling minder dan halftijds is opgenomen (minder dan 5 halve dagen), dan blijft het recht op 4u TOAH behouden
- Als de leerling halftijds of meer is opgenomen, dan mag TOAH 4 uur per week voortgezet worden.

6. Vanaf wanneer mag een chronisch zieke leerling TOAH krijgen?

Een chronisch zieke leerling hoeft geen 21 kalenderdagen te wachten. Voor elke 9 halve dagen afwezigheid heeft de leerling recht op vier uur les thuis. Deze halve dagen hoeven niet aaneensluitend te zijn.

7. Mogen lessen verplaatst worden naar een volgende week indien deze door omstandigheden niet konden doorgaan?

Ja. De school zal in dit geval een praktische regeling treffen met de leerkracht en de ouders.

8. Betekenen 4 uren TOAH letterlijk 4 lessen van 50 min.?

De vier toegekende lestijden zijn 'bijkomende' lestijden. Dit betekent dat ze aangewend worden zoals ze bedoeld zijn: les aan de zieke leerling. Dit is in tegenstelling tot lestijden binnen het lestijdenpakket die wel in bepaalde mate in bvb. BPT (bijzondere pedagogische taken) kunnen worden omgezet.

9. Mogen lessen die door omstandigheden niet konden doorgaan, gebruikt worden voor andere leerlingen binnen de school?

Nee. Deze lessen zijn enkel bedoeld voor de zieke leerling voor wie TOAH is aangevraagd.

10. Welke kilometers worden vergoed?

De kilometervergoeding is vastgelegd voor de verplaatsing van de school naar de verblijfplaats van de leerling.

11. In hoeverre komt de verzekering tussen voor de leraar die les, steun of begeleiding geeft op vrijwillige basis?

Aangezien de lestijden, die *vrijwillig* worden aangeboden, niet gesubsidieerd/ gefinancierd worden door het ministerie van onderwijs en vorming, kan er geen sprake zijn van een arbeidsongeval voor de leerkracht die een ongeval krijgt op de weg van of naar de zieke leerling. Als een leerkracht in opdracht van (met toelating van/in afspraak met) de directeur aan huis gaat lesgeven op vrijwillige basis, valt deze leerkracht onder het uitvoeren van een opdracht van de school en is het een werkongeval.

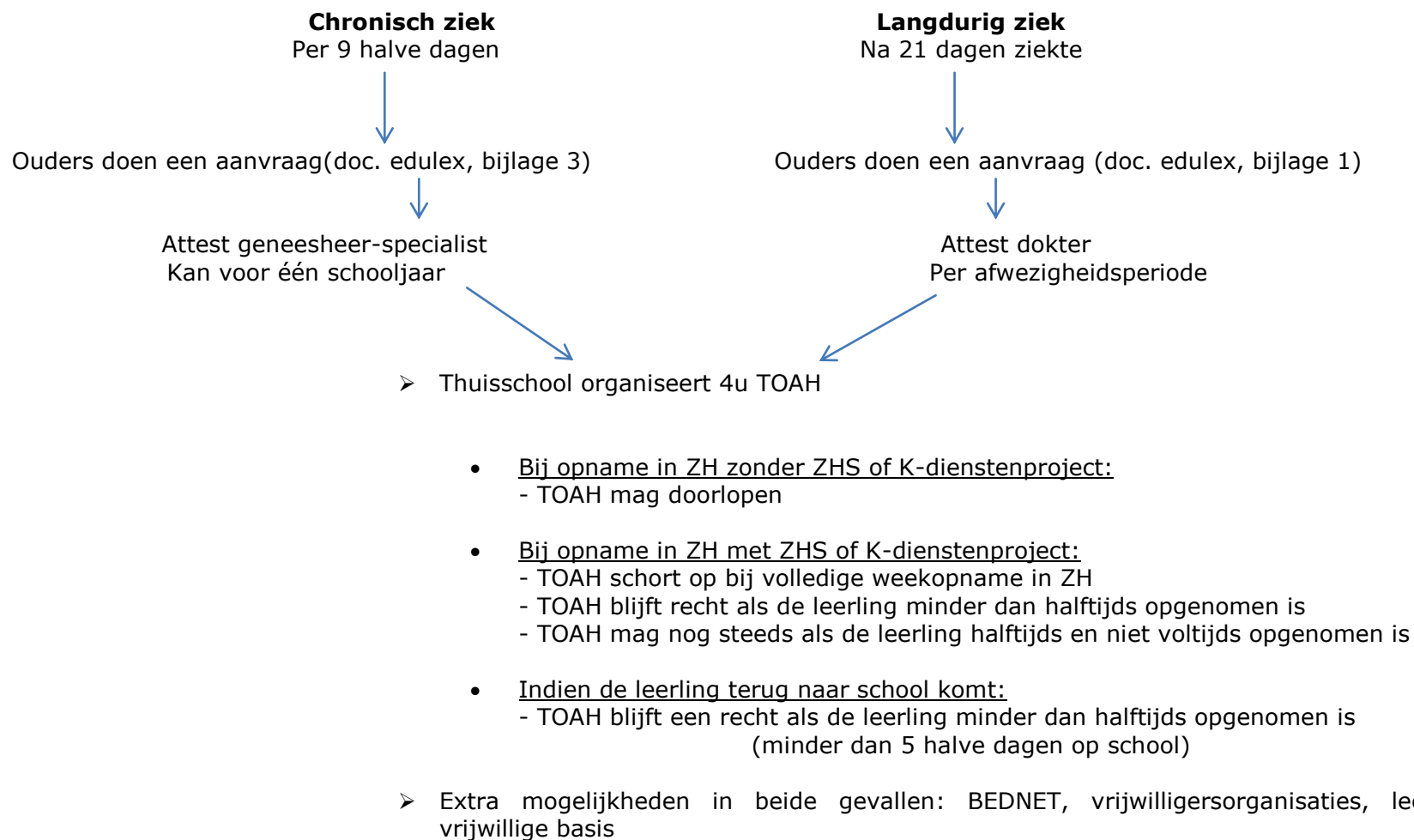
12. Hoe gebeurt de betaling voor een leraar die TOAH geeft?

Er is een bezoldiging voorzien voor het personeelslid dat TOAH geeft. Er is ook voorzien in een terugbetaling van de reiskosten. Info bij het personeelssecretariaat.

Bijlage 3: Schematische weergave TOAH

TIJDELIJK ONDERWIJS AAN HUIS IN VLAANDEREN

Bijlage 4: verdere literatuur

Omzendbrieven:

[SO/2005/05](#) - Onderwijs voor zieke jongeren (Secundair onderwijs)

[SO/2005/06\(BUSO\)](#) - Onderwijs voor zieke jongeren (BUSO)

[SO/2005/04](#) - Afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs

Informatie door het ministerie van onderwijs voor ouders en professionals:

www.ond.vlaanderen.be/toah

Mededelingen VVKSO:

M-VVKSO-2005-133 - Tijdelijk Onderwijs Aan Huis

M-VVKSO-2005-003 - Zorg voor de zieke leerling

Literatuur:

"Help! Waar kun je terecht voor schoolse hulp in Vlaanderen" uit GOVAERTS, L. en SMEYERS, A. *Geef me Veerkracht, Over onderwijs aan langdurig zieke kinderen*. Leuven, Davidsfonds, 2010, p. 160-163.

Trefpunt onderwijs aan zieke leerlingen:

www.ziekenhuisschool.be